

Herstellen vertrouwen

HOMME IDZERDA

FOTO: SIMONE VAN ES

'Ik onderzoek in hoeverre extern toezicht kan bijdragen aan het vertrouwen in accountants.'

Door middel van extern toezicht wil de politiek het vertrouwen in accountants herstellen. Een onderzoek waaruit blijkt dat het vertrouwen is verdwenen, kan ik mij niet herinneren, maar ik ga hier voor het gemak maar even van uit. De wijze van terugwinnen, vind ik echter discutabel.

Om niet altijd alleen mijn persoonlijke mening te roepen, leek het mij verstandig om dit eens wetenschappelijk te benaderen. Omdat ik ook nog een scriptie moet schrijven, heb ik besloten dit te combineren. Na een moeizaam scriptiejaar ben ik nu redelijk op dreef. Ik onderzoek in hoeverre extern toezicht kan bijdragen aan het vertrouwen in accountants.

Onderdeel van mijn scriptie is uiteraard het concept vertrouwen. Wat een simpele klus lijkt, is dat in de verste verten niet. Een eenduidige definitie ben ik nog niet tegengekomen. Wel heb ik inmiddels geconstateerd dat veel soorten vertrouwen bestaan. Van blind vertrouwen tot authentiek vertrouwen. Van vertrouwen tussen personen tot vertrouwen in, binnen en tussen organisaties. Allerlei soorten vertrouwen die van toepassing zijn of kunnen zijn op accountants. In geen enkele publicatie zie ik echter terug welk type vertrouwen is verdwenen dan wel teruggewonnen moet worden.

Opvallend in de literatuur is de gemeenschappelijke conclusie dat regels en vertrouwen niet samengaan. Een afname van vertrouwen leidt tot een toename van regels. Een toename van regels is over het algemeen een teken dat vertrouwen is verdwenen. Het grote voorbeeld van verjuridisering is Amerika met zijn sterk aanwezige behoefte om alles contractueel af te dekken.

Een tendens die ook in Nederland in toenemende mate aanwezig is. Regelgeving wordt steeds omvangrijker. Alles moet worden vastgelegd, afgestemd en getoetst aan een overdaad van regels. Op het moment dat ze niet functioneren worden aanvullende regels ingevoerd. We gaan ons verschuilen achter regels en proberen op alle mogelijke manieren om ze te manipuleren. Een self-fulfilling prophecy. Omdat er geen vertrouwen is, komen er regels. Door de regels, hoeven we blijkbaar niet meer vertrouwd te worden. Als we toch al niet meer vertrouwd worden, kunnen we net zo goed niet te vertrouwen zijn.

Wellicht dat extern toezicht op de een of andere wijze deze vicieuze cirkel kan doorbreken. Al zou ik nog niet weten hoe en sta ik daar sceptisch tegenover. Maar daar kan ik dan ook mooi verder onderzoek naar verrichten en mijn doctoraalscriptie afronden.

De regels hebben één voordeel. We hoeven niet meer te onderzoeken of het vertrouwen is verdwenen.